

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ, ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗАЙНЯТИХ І БЕЗРОБІТНИХ

Анотація. Розглянуто важливість державного регулювання професійної підготовки зайнятих та безробітних. Проаналізовано вплив професійної підготовки на забезпечення соціально-економічної стабільності та ефективності діяльності підприємств у сучасних умовах ринку.

Аннотация. Рассмотрена важность государственного регулирования профессиональной подготовки занятых и безработных. Проведен анализ влияния профессиональной подготовки на обеспечение социально-экономической стабильности и эффективности деятельности предприятия в современных условиях рынка.

Annotation. The importance of state regulation of professional training of employed and unemployed is considered. The analysis of influence of professional training on maintenance of socio economic stability and efficiency of activity of the enterprise in modern conditions of the market is carried out.

Ключові слова: зайнятість, безробіття, професійне навчання.

Враховуючи існуючий дефіцит робочих професій на ринку праці, коли попит на окремі професії перевищує пропозицію, можна виділити актуальність даної теми, оскільки в сучасних умовах жорсткого конкурентного ринку питання зайнятості, безробіття та системи професійного навчання несе характер стабільності або дисбалансу економічної сфери держави.

Мета статті – підкреслення та дослідження державного регулювання системи професійного навчання зайнятих та безробітних; виявлення ряду проблем професійного навчання та можливі шляхи їх вирішення.

Теоретичною основою роботи є законодавчі та нормативні акти України, спеціальна література з досліджуваної теми, а також роботи провідних вітчизняних та закордонних вчених Кібанова А. Л., Єгоршина А. П., Одегова Ю. Г., які зробили вагомий внесок у вивченні та вдосконаленні цієї теми.

Протягом останніх років потенціал кваліфікованих робітників в Україні значно знизився порівняно з розвинутими країнами. Це зумовлено падінням престижу робочих професій, неефективним інформуванням населення щодо попиту на професії, недостатньою участю суб'єктів господарювання у розв'язанні проблем професійної освіти і навчання.

Зайнятість – це діяльність громадян, пов'язана із задоволенням особистих та суспільних потреб і така, що переважно приносить їм дохід у грошовій або іншій формі [1].

Безробітними визнаються працездатні громадяни працездатного віку, які через відсутність роботи не мають заробітку або інших передбачених законодавством доходів і зареєстровані у державній службі зайнятості як такі, що шукають роботу, готові та здатні приступити до підходящої роботи [1].

У результаті проведення дослідження матеріалів можна виділити, що за 9 місяців 2011 року чисельність зайнятого населення порівняно з відповідним періодом 2010 року збільшилась на 24,9 тис. осіб та становила 20,4 млн осіб. Рівень зайнятості населення в середньому по Україні зріс з 58,9 до 59,5 %, при цьому рівень безробіття населення знизився з 8,0 до 7,8 % економічно активного населення [2]. Для покращення економічного стану завдяки регулюванню рівня зайнятості та безробіття держава за допомогою центрів зайнятості створює мережу центрів професійного навчання населення. Головні точки таких центрів діють у Криму, Дніпропетровській, Донецькій, Івано-Франківській, Луганській, Львівській, Одеській, Рівненській, Сумській та Харківській областях [3].

У разі неможливості надати підходящу роботу безробітному можна запропонувати пройти професійну перепідготовку або підвищити свою кваліфікацію.

Одним із основних шляхів поповнення дефіциту висококваліфікованих кадрів є участь у реалізації концепції "навчання протягом усього життя" у формі перепідготовки, підвищення кваліфікації і професійної підготовки працівників (рисунок).

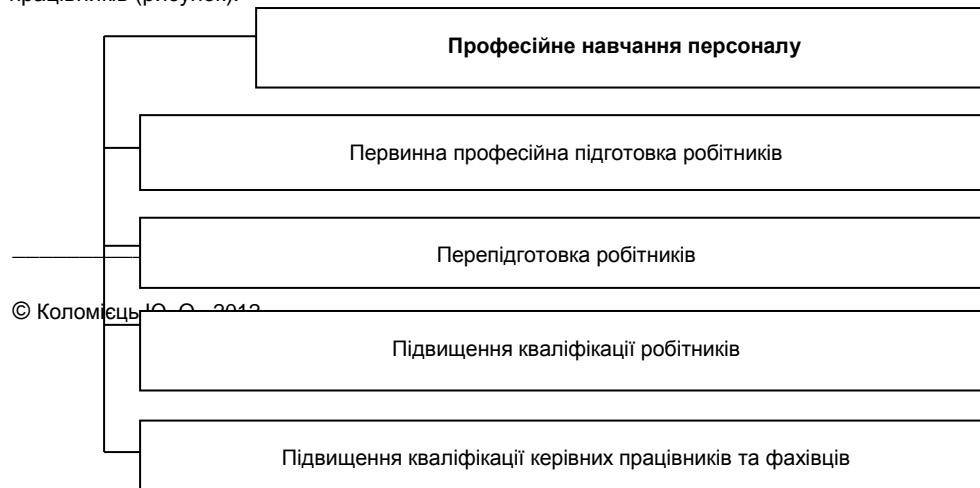

Рис. Види професійного навчання робітників

Первинна професійна підготовка працівників – здобуття професійно-технічної освіти особами, які раніше не мали робочої професії або спеціальності, що забезпечує відповідний рівень професійної кваліфікації, необхідний для продуктивної трудової діяльності у підприємстві [4].

Перепідготовка – професійно-технічне або вище навчання, спрямоване на оволодіння іншою професією (спеціальністю) робітниками або спеціалістами з вищою освітою, які вже здобули первинну професійну підготовку у професійно-технічних або вищих навчальних закладах.

Підвищення кваліфікації робітників – це професійно-технічне навчання працівників з метою вдосконалення знань, умінь, навичок та способів спілкування у зв'язку із зростанням потреб до професії чи підвищення посади [5].

Існує ряд проблем у цій системі:

розпад галузевої системи управління народним господарством на початку 90-х років призвів до порушення системи підвищення кваліфікації;

скорочення прямих заказів на підготовку кадрів керівників та спеціалістів;

недостатнє державне фінансування в системі професійного навчання; слабка матеріально-технічна база навчальних закладів додаткового професійного навчання;

перехід від середньострокових програм до короткострокових через брак коштів; низька заробітна плата викладачів [6];

невідповідність попиту на робочу силу та її пропозиції у професійно-кваліфікаційному розрізі та ін.

Отже, для досягнення державою цілей соціально-економічної стабільності, підвищення рівня зайнятості та забезпечення ефективної діяльності підприємств необхідно створити відповідні умови та стабільну систему працевлаштування та професійного навчання персоналу, а саме: створити додатковий фінансовий резерв безпосередньо для навчання та підвищення кваліфікації персоналу; забезпечити пристосування професійної підготовки персоналу до сучасних технологій; своєчасно виявити та спрогнозувати зміни у професійно-кваліфікаційній структурі кваліфікованих робітників конкретної галузі та довести їх до навчальних закладів; організувати підготовку професійної кар'єри на більш високий ступінь кваліфікації; керівникам підприємства приділяти більше уваги навчанню персоналу та відповідно підвищенню кваліфікації працівників; удосконалити роботу, спрямовану на підвищення конкурентоспроможності безробітних, зокрема осіб, які бажають відновити трудову діяльність після перерви тривалістю понад шість місяців; приділяти увагу підготовці кадрів відповідно до потреб ринку праці та на замовлення роботодавців для промисловості, сфери обслуговування населення, будівельної та транспортної галузей.

Наук. керівн. Лебединська О. С.

Література: 1. Про зайнятість : Закон України від 1 січня 2000 року № 803 // Урядовий кур'єр. – 2010. – № 3. 2. www.dcz.gov.ua. 3. www.kadrovik.ua. 4. Егоршин В. О. Управление персоналом : учебник для ВУЗов / Егоршин В. О. – 5-е изд., доп. и перераб. – Нижний Новгород, 2005. – 720 с. 5. Кибанов О. Я. Управление персоналом организации : учебник / Кибанов О. Я. – 3-е изд., доп. и перераб. – М. : ИНФРА-М, 2006. – 638 с. 6. Щербак В. Г. Управление персоналом предприятия : научное издание / Щербак В. Г. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2005. – 220 с. 7. Про затвердження Положення про професійне навчання кадрів : Постанова від 27.04.2001 р. // Офіційний вісник України. – 2001. – № 15. – С. 175.